

UNIVERSITAT D'ANDORRA

Guia de seminari

Pla d'estudis	Bàtxelor en Ciències de l'educació
Mòdul	Mòdul 5. Ensenyança i aprenentatge de les ciències socials en una cultura de la democràcia Mòdul 6. Ensenyança i aprenentatge de les matemàtiques
Seminari	Atenció a la Diversitat
Resultat(s) d'aprenentatge associat(s)	M5:BCE-E008-02. Identifica els processos de recollida d'informació de l'alumnat des d'un punt de vista global. M6:BCE-E005-03- Proposa mesures per atendre unes necessitats educatives reals tenint en compte les característiques psicològiques dels infants *
Semestre	S3
Professorat responsable A/e	Mercè Casals Solé mcasals@uda.ad
Modalitat	Presencial
Llengua de docència	Català

**La qualificació d'aquest resultat d'aprenentatge es calcularà realitzant la mitjana entre el seminari de Psicologia i el seminari d'Atenció a la diversitat. Per fer Mitjana les dues qualificacions han de tenir com a mínim un 5.*

1. Presentació del seminari

La finalitat del Seminari és que els estudiants adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris amb la finalitat que el projecte educatiu o proposta educativa que elaborin per resoldre el repte doni resposta a la diversitat de l'alumnat present a les aules. Detectar i considerar la pluralitat de les necessitats educatives a l'escola és important per ajudar i recolzar l'aprenentatge escolar.

A partir dels continguts del seminari els estudiants han de ser capaços d'identificar els alumnes amb trastorn per dèficit d'atenció i/o hiperactivitat (TDAH), alumnes amb trastorn de l'espectre autista (TEA), alumnes amb discalculia i els alumnes amb altes capacitats per poder col·laborar amb altres professionals i poder conjuntament dissenyar un pla d'intervenció educatiu més individualitzat.

2. Continguts del seminari

2.1 Els continguts del Seminari són:

MÒDUL 5

- **Trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat**
 - Definició
 - Detecció
 - Intervenció a l'aula
- **Trastorn de l'Espectre Autista**
 - Definició
 - Detecció
 - Intervenció a l'aula

MÒDUL 6

- **Discalculia**
 - Definició
 - Detecció
 - Intervenció a l'aula
- **Altes Capacitats**
 - Definició
 - Detecció
 - Intervenció a l'aula

2.2 Objectius del seminari:

- ✓ Comprendre el concepte de TDAH, TEA, discalculia i altes capacitats
- ✓ Identificar els indicadors observables a l'aula dels alumnes amb TDAH, TEA, discalculia i altes capacitats
- ✓ Identificar les principals dificultats de l'aprenentatge que poden aparèixer en alumnes amb aquests trastorns. Identificar quines necessitats d'aprenentatge tenen els alumnes amb altes capacitats.
- ✓ Conèixer i saber identificar els problemes emocionals, conductuals i socials que poden presentar aquests alumnes
- ✓ Desenvolupar pràctiques d'intervenció per donar resposta educativa a aquests alumnes

3. Metodologia

El Seminari està format per 16 sessions en les quals s'explicaran els conceptes a través d'exemples, casos pràctics i de lectures.

4. Avaluació

a. Avaluació continuada

Avaluació del mòdul 5:

Tenint en compte el resultat d'aprenentatge **BCE-E008-02. *Identifica els processos de recollida d'informació de l'alumnat des d'un punt de vista global*** s'avaluarà de la següent manera:

Indicadors	Evidència d'aprenentatge	Pes (%)	Puntuació De 0 a 10
Coneix els trets bàsics del TDAH i el TEA .	Examen 1	60%	6
Identifica els trets principals dels alumnes amb TDAH i TEA i proposa mesures per tal d'assegurar les necessitats educatives de l'alumnat amb aquestes característiques.	Resolució d'un cas pràctic	10%	1
Recull les idees principals del text amb criteris de qualitat i ús de la terminologia adequada a la matèria.	Ressenya de les <u>Lectures obligatòries</u>	10%	1
Adapta les activitats del repte a alumnes amb TDAH i TEA per tal d'atendre les seves necessitats educatives.	Resolució del repte	20%	2

Per tal de fer la mitjana ponderada, s'ha de treure una puntuació mínima de 5 en totes les activitats d'avaluació. En cas que la puntuació sigui menor a 5 l'estudiant haurà de fer la recuperació corresponent de la part suspesa.

Avaluació del mòdul 6 :

Tenint en compte el resultat d'aprenentatge BCE-E005-03- *Proposa mesures per atendre unes necessitats educatives reals* s'avaluarà de la següent manera:

Indicadors	Evidència d'aprenentatge	Pes (%)	Puntuació De 0 a 10
Coneix els trets bàsics de la discalculia i les altes capacitats i proposa mesures per tal d'assegurar les necessitats educatives de l'alumnat amb aquestes característiques.	Examen 2	60%	6
Identifica els trets principals dels alumnes amb discalculia i altes capacitats i proposa mesures per tal d'assegurar les necessitats educatives de l'alumnat amb aquestes característiques.	Activitat de classe avaluable	10%	1
Recull les idees principals del text amb criteris de qualitat i ús de la terminologia adequada a la matèria.	Ressenya de la <u>Lectura obligatòria</u>	10%	1
Adapta les activitats del repte a alumnes amb discalculia i altes capacitats, per tal d'atendre les seves necessitats educatives.	Resolució del repte	20%	2
Total		100%	10

Per tal de fer la mitjana ponderada, s'ha de treure una puntuació mínima de 5 en totes les activitats d'avaluació. En cas que la puntuació sigui menor a 5 l'estudiant haurà de fer la recuperació corresponent de la part suspesa.

**La qualificació d'aquest resultat d'aprenentatge es calcularà realitzant la mitjana entre el seminari de Psicologia i el seminari d'Atenció a la diversitat. Per fer Mitjana les dues qualificacions han de tenir com a mínim un 5.*

b. Avaluació final

L'avaluació final consistirà en un examen final.

Els estudiants que han seguit l'avaluació continuada tindran l'opció de recuperar l'examen suspès.

La qualificació dels diferents Resultats d'Aprenentatge formen part de la qualificació final del mòdul.

5. Recursos del seminari

Trastorn per Dèficit d'Atenció i/o hiperactivitat

Lectura obligatòria:

- Villa de Gregorio, M , Ruiz,L.M., Barriopedro, M.I. (junio 2019). “Análisis de las relaciones entre el Trastorno en el Desarrollo de la Coordinación (TDC/DCD) y el Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividad (TDAH) en la edad escolar” publicat a Revista Retos, 36 (2n semestre) 625-632.

Bibliografia recomanada:

- Barkley, A. Russell.(1999). *Niños Hiperactivos. Cómo comprender y atender sus necesidades especiales*. Barcelona: Paidós Ibérica.
- Brown, Thomas E (2006).*Trastorno por Déficit de atención: una mente desenfocada en niños y adultos*. Elsevier Masson.
- Cabut, S.(03/07/2019). “Les troubles de l’attention au-delà des clichés”Le Monde Science & Médecine. Versió Online
- Miranda, A., Presentación, M.J., Gargallo, B., Soriano, M., Gil, M.D. y Jarque, S.(1999). *El niño hiperactivo (TDAH). Intervención en el aula: un programa de formación para profesores*.Castellón: U.J.I.
- Moreno, I.(1995). Hiperactividad: prevención, evaluación y tratamiento en la infancia. Madrid: Pirámide.
- Orjales Villar,I. Déficit de atención con Hiperactividad. Madrid: Cepe, 1998.
- Ripoll, J.C. y Yoldi, M. (2009). *Alumnos distraídos, inquietos e impulsivos (TDA-H). Estrategias para atender su tratamiento en educación primaria*. Madrid: CEPE.
- Soutullo, C.(2004). Convivir con Niños y Adolescentes con Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividad (TDAH). Madrid, Panamericana.
- Servera, M., Bornas, X. & Moreno,I. (2001). “Hiperactividad infantil: conceptualización, evaluación y tratamiento”. En V.E. Caballo & M.A. Simon, (eds.). *Manual de psicología clínica infantil y del adolescente: trastornos generales* (pp. 401-433). Madrid; Pirámide.

Altres recursos:

- CHADD. Children and Adults with Attention Deficit/Hyperactivity Disorder
<http://www.chadd.org>
- Generalitat de Catalunya. Departament d’Ensenyament.(2013). El TDAH: detecció i actuació en l’àmbit educatiu.

- Mena, B., Nicolau R., Salat L., Tort P, Romero B. Guía práctica para educadores, el alumno con TDAH. Fundación Adana, Barcelona, Mayo S.A. 2006. STILL. Asociación balear de padres de niños con TDA/H. *Guía práctica con recomendaciones de actuación para los centros educativos en los casos de alumnos con TDAH*. Conselleria d'Educació i Cultura. Govern de les Illes Balears
- Federación Española de Asociaciones para la ayuda al Déficit de Atención e Hiperactividad <http://www.feaadah.org>
- Fundación Adana <http://www.f-adana.org>

Documents audiovisuals

- "Momy" (2014). Pel·lícula canadenca. Director.-Xavier Dolan.
- "Dennis the Menace" (1993). Pel·lícula americana. Director.-Nick Castle.

Trastorn de l'Espectre Autista

Lectura obligatòria:

- Tirapu Ustárroz, J.; Pérez Sayes, G.; Erekatxo Bilbao, M.; Pelegrín Valero, C.: [¿Qué es la teoría de la mente?](#) *Revista de neurología* 2007; 44(8):479–489.

Bibliografia recomanada:

- Cuadrado, P.; Valiente, S. (2005). *Niños con autismo y trastornos generalizados del desarrollo. ¿Cómo puedo ayudarles?*. Síntesis.
- Gillberg, C. *Autism and Asperger's syndrome*. Cambridge: Cambridge University Press (1991).
- Hernández, J.M. (2007). *Déjame que te hable de los niños y niñas con autismo de tu escuela*. Teleno Ediciones.
- Martín, P. (2004). *El Síndrome de Asperger. ¿Excentricidad o discapacidad social?*. Madrid: Alianza.
- Martos, J. et al. (2006). *El síndrome de Asperger: otra forma de aprender*. Madrid: Consejería de Educación.
- Rivière, Á., Valdez, D. (2000). *Autismo: definición, evaluación y diagnóstico. Módulo 1*. Buenos Aires: Fundec.
- Riviere, A. (2007). *Autismo: Orientaciones para la intervención educativa*. Trotta.

Altres recursos:

- Guide pratique de l'ESCAP pour l'autisme : une synthèse des recommandations fondées sur des données probantes pour le diagnostic et le traitement.
<http://www.autisme-france.fr/>
- Guía de intervención dirigida al alumnado con autismo (2011) . Federación autismo Castilla y León [En línea]
https://sid.usal.es/idocs/F8/FDO26133/alumnado_autismo.pdf
- Associació d'Afectats d'Autisme a Andorra: <http://www.autea.org/>
- Confederación Autismo España: <http://www.autismo.org.es/>
- Confederación Asperger España: <https://www.asperger.es/>
- Federación Española de Autismo: <https://fespau.es/>

Llibres

- Haddon, M (2011). El curios incident del gos a Mitjanit. Editorial La Magrana
- Navarro Díaz-Guerra, S (2008): Soy diferente pero soy igual que tú. Conte sobre l'autisme.
<http://librospot.blogspot.com/2009/03/cuento-sobre-autismo-soy-diferente-pero.html>

Documents audiovisuals

- "EL faro de las orcas" (2016). Pel·lícula hispano-argentina. Director.- Gerard Olivares. Protagonistes.-Maribel Verdú, Joaquín Furriel.
- "Un Viaje Inesperado" (2004). Pel·lícula nord-americana. Director.-Gregg Champion. Protagonistes,. Mary-Louise Parker, Zac Efron, Aidan Quinn.
- "After Thomas" (2006) . Pel·lícula del Regne Unit. Director.-Simon Shore. Protagonistes.-Keeley Hawes, Ben Miles.

Discalculia

Bibliografia recomanada:

- Saura, Víctor (17/04/2018). "Discalculia, una gran desconocida muy presente en las aulas". El diario de la Educación.
<https://eldiariodelaeducacion.com/blog/2018/04/17/discalculia-una-gran-desconocida-muy-presente-en-las-aulas/>
- Baroody, A.J (1988). *El pensamiento matemático de los niños. Un marco evolutivo para maestros de preescolar, ciclo inicial y educación especial*. Editorial Visor. Madrid.
- Corcho, R (09/2013). "Las cuentas no salen" . Revista *Muy Interesante*, nº 388.
- Fernández, F., Llopis, A.M y Pablo, C. (2012). *Discalculia escolar*. Colección

Educación especial y dificultades de aprendizaje. CEPE S.L, Madrid.

- Teruel, J. y Latorre, A. (2014). *Dificultades de aprendizaje: Intervención en dislexia y discalculia*. Editorial Pirámide.

Altres recursos:

- Recursos per tractar la discalculia: <https://ladiscalculia.es/>
- <https://www.dyscalculia.org/>

Altes Capacitats

Lectura obligatòria:

- Borgstede, S., Hoogeveen, L. (2014). "Una mirada creativa hacia la superdotación. Posibilidades y dificultades en la identificación de la creatividad". Revista de Psicología, vol 31, nº1, págs 156-179, Lima.
<http://revistas.pucp.edu.pe/index.php/psicologia/article/view/9290>

Bibliografia recomanada:

- Geli, Marina (24/04/2018). "Alumnes amb altes capacitats: èxit o fracàs?". Nació Digital. https://www.naciodigital.cat/manresa/opinio/17539/alumnes/amb/altes/capacitats/e_xit/fracas.
- Albes, C. et al. (2013). *Orientaciones educativas. Alumnado con altas capacidades intelectuales*. Vitoria. Servicio Central de publicaciones del Gobierno Vasco.
- Alonso, J. A., Renzulli, J. S., Benito, Y. (ed.) (2003). *Manual internacional de superdotados*. Madrid: Eos.
- Fernández, M.T., Sánchez, M.T. (2010). *Cómo detectar y evaluar a los alumnos con altas capacidades intelectuales. Guía para profesores y orientadores*. Sevilla: Psicoeduca.
- Gardner, H. (1999) *Mentes extraordinarias*. Barcelona: Kairós. Martínez, M., Guirado, A. (2010). *Alumnado con altas capacidades*. Barcelona: Graó.
- Martínez, M. (Coord) et al. (2013). *Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu. Guia per a mestres i professors*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'ensenyament.
- Renzulli, J. S. (1994). "Desarrollo del talento en las escuelas, programa práctico para el total enriquecimiento escolar, mediante el modelo de enriquecimiento escolar" a Benito Y. (ed.) *Investigación e intervención educativa en alumnos superdotados*. Salamanca: Amaru.

Altres recursos:

- Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu, Materials per a l'atenció a la diversitat. Guia per a Mestres i professors. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament (2013).
- Unitat d'Atenció a les Altes Capacitats: <http://www.udac.cat/>
- Institut Català d'Altes Capacitats: <http://instisuper.altescapacitats.net/>
- Fundación Privada Javier Berché (orientada a atendre les altes capacitats) [:http://www.fundacionjberche.org/](http://www.fundacionjberche.org/)

Documents audiovisuals:

- "Un don excepcional" (2017). Pel·lícula nord-americana. Director.- Marc Webb. Protagonistes.- Chris Evans, Mc Kenna Grace, Octavia Spencer.
- "Learning How to Learn by Dr. Barbara Oakley (you can learn math, even if you flunked Algebra)" [En línia] <https://www.dyscalculia.org/videos>
- "Més intel·ligents, més afortunats?" <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/la-gent-normal/mes-intelligents-mes-afortunats/video/5590120/>

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement - No comercial - Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode>.